16/12/2020

Η ελεήμων και προδομένη Βυζαντινή Βασίλισσα

/ Βίοι Αγίων

Στον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι φυλάσσονται **άφθαρτα τα λείψανα τριών αγίων γυναικών: της Αγίας Σολομονής, της Αγίας Ευφημίας και της Αγίας Θεοφανούς της Βασίλισσας, η μνήμη της οποίας τιμάται κάθε χρόνο από την Εκκλησία μας στις 16 Δεκεμβρίου.**

Για τη Αγία Θεοφανώ γράφει Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

Πολλοί βυζαντινοί αυτοκράτορες έζησαν αγία ζωή και συγκαταλέγονται στους αγίους της Εκκλησίας μας, καθ' ότι δεν αλλοτριώθηκαν από την εγκόσμια δόξα και εξουσία, γενόμενοι διάκονοι του Θεού και του λαού Του. Ανάμεσά τους συγκαταλέγεται η αγία Θεοφανώ η ελεήμων βασίλισσα του Βυζαντίου.

Γεννήθηκε το 862 στην Κωνσταντινούπολη από γονείς πατρικίους, τον Κωνσταντίνο και την Άννα. Την απέκτησαν κατόπιν προσευχής, καθ' ότι ήταν άτεκνοι. Αλλά η χαρά τους για τη γέννηση της μικρής Θεοφανούς μεταβλήθηκε σε

λύπη, αφού η μητέρα της πέθανε από δυστοκία. Την ανατροφή της ανάλαβε μια αφοσιωμένη τροφός του αρχοντικού της. Ο πατέρας της φρόντισε να τη μορφώσει, όπως ταίριαζε στις βυζαντινές αρχοντοπούλες. Ένας ευλαβής και σοφός δάσκαλος είχε αναλάβει την διαπαιδαγώγησή της. Η Θεοφανώ μεγάλωσε με θεοσέβεια και αποκτούσε αρετές και ήταν προικισμένη με σπάνιο σωματικό κάλλος.

Όταν έφτασε σε ηλικία γάμου, ο αυτοκράτορας Βασίλειος Α΄ (867-886) και η αυτοκράτειρα Ευδοκία έμαθαν για την όμορφη, ενάρετη και καλλιεργημένη Θεοφανώ, την οποία ζήτησαν ως σύζυγο, από τον πατέρα της, για τον γιό τους Λέοντα, (τον μετέπειτα αυτοκράτορα) ΣΤ΄ τον Σοφό. Όμως ο Λέων δεν την ήθελε, διότι συμπαθούσε την Ζωή Ζαούτζαινα. Όμως ο τραχύς Βασίλειος τον νύμφευσε με το ζόρι με την Θεοφανώ, χωρίς ο Λέων να το θέλει και η Θεοφανώ να το γνωρίζει! Ο γάμος πραγματοποιήθηκε με μεγαλοπρέπεια, χωρίς ουσιαστικά τη θέληση των νεόνυμφων! Ο πνευματικός της γέροντας Ευσέβιος είχε αναλάβει να τους στηρίξει και να τους ενώσει ψυχικά.

Σε λίγο καιρό η Θεοφανώ έμεινε έγκυος, γεγονός που γέμισε χαρά το παλάτι. Γέννησε ένα πανέμορφο κοριτσάκι, την Ευδοκία. Ο Λέων προσποιήθηκε ότι χάρηκε, διότι είχε το νου του στη Ζωή, την οποία δεν μπορούσε να ξεχάσει. Το συναισθηματικό κενό που τους χώριζε ήταν εμφανές. Η Θεοφανώ έβλεπε αυτή την ανυπόφορη κατάσταση και η μόνη παρηγοριά της ήταν η προσευχή. Ζούσε ως μοναχή και μάλιστα λέγεται πως κάτω από τα πολυτελή της ενδύματα φορούσε τρίχινο ράκος!

Μια φρικτή συκοφαντία από κάποιον μάγο και αγύρτη οδηγεί το Βασίλειο να στείλει εξορία τον Λέοντα στη Θεσσαλονίκη, ότι δήθεν ετοίμαζε δολοφονία του. Τον ακολούθησε και η Θεοφανώ με την κόρη τους Ευδοκία. Μαζί τους πήγε και ο πνευματικός τους Ευσέβιος. Η Θεοφανώ συμπαραστέκεται στον Λέοντα και τον απέτρεψε από την αυτοκτονία. Μετά από τρία χρόνια αποκαλύφτηκε η αλήθεια και επέστρεψε το πριγκιπικό ζευγάρι στη Βασιλεύουσα.

Μετά από λίγο καιρό πέθανε η πεθερά της Ευδοκία και η Θεοφανώ στέφτηκε Αυγούστα. Από τη θέση της αυτή ασκεί μια πρωτόγνωρη φιλολαϊκή εξουσία. Γίνεται η προστάτης των φτωχών και κατατρεγμένων. Ιδρύει φιλανθρωπικά ιδρύματα και ενισχύει οικονομικά χιλιάδες ενδεείς. Όμως η σχέση της με τον Λέοντα χειροτερεύουν, αφού εκείνος συνάπτει ερωτικές σχέσεις με τη Ζωή, παραμελώντας επιδεικτικά την Θεοφανώ. Ο Βασίλειος διέταξε την μαστίγωση του Λέοντα και την εξορία της Ζωής. Η Θεοφανώ κρατά απίστευτη στάση αξιοπρέπειας και ανεξικακίας, προσευχόμενη για το ατόπημα του συζύγου της.

Όμως το 886 ο Βασίλειος πεθαίνει και ο Λέων γίνεται αυτοκράτορας. Πρώτο του

μέλημα ήταν να φέρει στο παλάτι την Ζωή και να ανακηρύξει τον πατέρα της «βασιλοπάτορα» και πρωθυπουργό και να υποβιβάσει την Θεοφανώ σε απλή σύμβουλό του! Επειδή δεν είχε αποκτήσει αγόρι από την Θεοφανώ ζητούσε να αποκτήσει από τη Ζωή.

Στο μεταξύ έρχεται ένα ακόμα τραγικό συμβάν για την Θεοφανώ. Αρρώστησε ξαφνικά και πέθανε η εννιάχρονη κόρη της Ευδοκία. Ο χαμός της γέμισε με απέραντη απελπισία την Θεοφανώ και την απομάκρυνε ακόμα περισσότερο από την καρδιά του Λέοντα. Επίσης η ακόλαστη Ζωή τη διέβαλε συνεχώς στον Λέοντα, ώστε άρχισε να καλλιεργεί στην ψυχή του, όχι απλά αποστροφή για εκείνη, αλλά μίσος. Όταν ο πνευματικός της Ευσέβιος θέλησε να μιλήσει στον αυτοκράτορα για την κατάσταση, εκείνος τον έστειλε εξορία.

Η Θεοφανώ δεν έχει άλλο στήριγμα από το Θεό και την Παναγία. Ώρες ολόκληρες έμεινε κλεισμένη στο δωμάτιό της προσευχόμενη. Η θερμή προσευχή την γαληνεύει και τη δίνει κουράγιο να ζήσει. Παράλληλα άρχισε να διαφαίνεται και η αγιότητά της. Σώζει θαυματουργικά ένα ετοιμοθάνατο κορίτσι. Η είδηση έφτασε σε όλη την αυτοκρατορία. Ο λαός εκφράζει την αγάπη του και την συμπάθειά του για εκείνη. Αλλά αυτή παραμένει ταπεινή και εντείνει την φιλανθρωπική της δράση. Μεταβάλλει τη θλίψη της σε κοινωνική προσφορά. Οληερίς τρέχει στα ιδρύματα και στα νοσοκομεία, περιθάλποντας τους ασθενείς. Έκτισε δε και την Μονή της Αγίας Αναστασίας Φαρμακολύτριας στη Χαλκιδική.

Περί το 893 αποσύρθηκε σε ένα μοναστήρι στις Βλαχέρνες, δίνοντας την ευκαιρία να παντρευτεί ο Λέων την Ζωή.

Όμως έρχεται και η αρρώστια. Οι συνεχείς θλίψεις, η συζυγική απόρριψη και κύρια ο θάνατος της πολυαγαπημένης κόρης της κλόνισαν την υγεία της. Αρρώστησε βαριά. Το δυσάρεστο νέο διαδόθηκε σε όλη την Πόλη. Ο λαός, ο οποίος την υπεραγαπούσε, συγκλονίστηκε θρηνούσε και προσεύχονταν για την αγαπημένη του βασίλισσα. Πανέτοιμη για το μεγάλο της ταξίδι, ξαπλωμένη στο νεκροκρέβατό της, βλέπει τον Κύριο να την περιμένει μέσα σε ένα εκτυφλωτικό φως. Της εμφανίζεται επίσης η κορούλα της Ευδοκία χαρούμενη να την περιμένει!

Ζήτησε να δει και τον Λέοντα. Του φιλάει τα χέρια και του ζητά συγνώμη για τις τυχόν παραλήψεις της και του εύχεται μακροημέρευση και επιτυχία στο έργο του. Μετά κοιμήθηκε ειρηνικά, το 893. Η ψυχή της φτερούγισε στον ουρανό, να συναντήσει τον Σωτήρα Χριστό και την κορούλα της Ευδοκία. Ήταν μόλις 31 ετών! Το τίμιο λείψανό της, όταν έγινε η εκταφή του, βρέθηκε άφθορο και πραγματοποιούσε άπειρα θαύματα. Η Εκκλησία μας την ανακήρυξε αγία και η μνήμη της εορτάζεται στις 16 Δεκεμβρίου. Το χαριτόβρυτο λείψανό της βρίσκεται

σήμερα στον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι.

Πηγή: pemptousia.gr